

ภาคผนวก ก

โครงการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม Enhancement of Spiritual Well-Being in Caring for Holistic Health

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตวิญญาณ (Spiritual well-being) เป็นพลังที่จะนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนระหว่างสุขภาวะทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ อันเป็นองค์รวมแห่งชีวิต จนกระทั่งสำนักงานปฏิรูปสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ (พรบ.) เพื่อเป็นธรรมนูญสุขภาพของคนไทย (ฉบับปรับปรุง 24 กันยายน 2545) ได้ยกย่องว่าสุขภาพไว้ว่า “สุขภาพ หมายความว่า สุขภาวะที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ”

แม้ว่าวิชาชีพทางด้านสุขภาพเห็นความสำคัญของสุขภาวะจิตวิญญาณและได้มีการพยายามสอดแทรกการดูแลทางมิติจิตวิญญาณในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม แต่ก็ยังมีปัญหาในการปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการดูแลสุขภาวะที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ทั้งทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ เช่น ในทฤษฎีและทุกสภาวะของสุขภาพตั้งแต่เกิดจนตาย ยังขาดทักษะ เทคนิค และองค์ความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อชี้แนะแนวทางในการเผชิญกับภาวะวิกฤติต่าง ๆ ในชีวิต เช่น เมื่อเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงที่คุกคามสุขภาพ เมื่อเผชิญกับภาวะใกล้ตาย เมื่อเป็นโรคเรื้อรังที่ทุกข์ทรมาน เมื่อต้องอยู่กับภาวะที่ใช้เครื่องช่วยหายใจใช้ยาที่ค่าดูแลสูงจนต้องขายทรัพย์สินหรือเป็นหนี้เพื่อแลกกับการมีชีวิตซึ่งจะต้องลงเอยด้วยความตาย เป็นต้น ในภาวะต่าง ๆ เหล่านี้ความต้องการการดูแลสุขภาวะด้านจิตวิญญาณจะเด่นชัดมาก

คณะทำงานจึงเห็นสมควรที่จะมีการศึกษา ลงมือปฏิบัติ หาเทคนิคหรือทักษะที่สามารถชี้แนะแนวทางการดูแลได้ชัดเจน โดยเริ่มจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อระดมความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ของผู้รู้ ผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพจิตวิญญาณ เพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการสาริตและ/หรือชุดโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณที่เป็นรูปธรรมในบริบทต่าง ๆ สร้างเครือข่ายการสร้างองค์ความรู้และการดูแลด้านจิตวิญญาณในบริบทของวัฒนธรรม ความเชื่อ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันเพื่อนำไปสู่การปฏิรูประบบการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมอันจะส่งผลให้เกิดวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมแห่งสันติสุขต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลสุขภาวะจิตวิญญาณ”

2. เพื่อสร้างโครงการนำร่องสาธิตการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณในบริบทต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและในโรงพยาบาล
3. จัดทำชุดโครงการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิค ในการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณในลักษณะของโปรแกรม/คู่มือ และสื่อที่สามารถสาธิตและถ่ายทอดได้
4. เพื่อรวบรวมฐานข้อมูลเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ
5. เพื่อขยายเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณสู่ชุมชนและสถานบริการสุขภาพ

กิจกรรม

1. ประชาสัมพันธ์โครงการและติดต่อผู้รู้ ผู้สนใจ ผู้มีประสบการณ์หรือผลงานด้านสุขภาวะจิตวิญญาณจากภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อเข้าร่วมโครงการ
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดูแลสุขภาวะจิตวิญญาณ” (โครงการย่อยที่ 1)
3. ดำเนินการ โครงการนำร่องสาธิตการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณในแต่ละภูมิภาค (โครงการย่อยที่ 2)
4. จัดทำชุดโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ เทคนิค และโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ” (โครงการย่อยที่ 3)
5. ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ (โครงการย่อยที่ 4)
6. ขยายเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณสู่ชุมชนและสถานบริการสุขภาพในวงกว้าง (โครงการย่อยที่ 5)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ แหล่งศึกษาผลงาน โรงพยาบาลต้นแบบที่เน้นการดูแลด้านจิตวิญญาณ
2. ได้แนวทาง/ตัวอย่าง/การสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ
3. ได้ชุดโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสุขภาวะจิตวิญญาณในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม
4. ได้สื่อ/คู่มือ/โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ
5. ประชาชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่สันติสุขและสันติภาพในสังคม

การขยายผล

ขยายผลเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณที่ประสบผลสำเร็จสู่ชุมชนและสถานบริการสุขภาพในวงกว้าง

โครงการย่อยที่ 1

“โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ ในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลสุขภาวะจิตวิญญาณระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการดูแลสุขภาวะจิตวิญญาณ
2. สร้างเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ
3. ระดมสมองเพื่อจัดทำโครงการนำร่องสาธิตการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจริงจากผู้มีประสบการณ์ตรงเป็นต้นทุนสำหรับดำเนินโครงการต่อไป
2. ได้เครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ
3. ได้แนวทางการจัดทำโครงการนำร่องสาธิตการสร้างเสริมสุขภาวะจิตวิญญาณ (โครงการย่อยที่ 2)

การขยายผล

ขยายผลโครงการย่อยที่ 1 สู่วิธีชีวิตแห่งสันติสุขทั้งในชุมชนและสถานบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่เป็นวิถีชีวิตแห่งสันติสุขทั้งในชุมชนและสถานบริการสุขภาพ

งบประมาณ

โครงการย่อยที่ 1 “โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงการสร้างเสริมสุขภาวะจิต
วิญญาณในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม” งบประมาณ 277,850 บาท
(โครงการย่อยที่ 2-5 ยังไม่ได้คิดงบประมาณ)

ค่าตอบแทน

	73,700 บาท
- ค่าตอบแทนปราชญ์ผู้รู้ (1,000บาทx2คน)	2,000 บาท
- ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ (1,000บาทx2วันx30 คน)	60,000 บาท
- ค่าตอบแทนผู้ที่มีประสบการณ์ตรง (1,000 บาทx3 คน)	3,000 บาท
- ค่าตอบแทนผู้ถอดเทป (400บาทx10ม้วน)	4,000 บาท
- ค่าตอบแทนผู้ช่วยงาน (200บาทx3 คนx2 วัน)	1,200 บาท
- ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ธุรการประสานงาน	3,500 บาท

(จัดพิมพ์เอกสารเชิญ ประกอบการประชุม หาข้อมูล/รายชื่อ จัดส่งเอกสาร อื่นๆ ตั้งแต่เดือนเม.ย.-
มิ.ย. และช่วยดูแลในการประชุมตั้งแต่ 18-20 มิ.ย. ที่ กทม.)

ค่าใช้จ่าย	196,900	บาท
- ค่าเดินทางคณะผู้ทรงคุณวุฒิจากภูมิภาค (6,000บาทx20 คน)	120,000	บาท
- ค่าเดินทางเจ้าหน้าที่ธุรการ	2,000	บาท
- ค่าที่พักผู้ทรงคุณวุฒิจากภูมิภาค (800 บาทx20 คนx2 คืน)	32,000	บาท
- ค่าเช่าห้องประชุม(รวม โสตทัศนอุปกรณ์) (4,000 บาทx 2วัน)	8,000	บาท
- ค่าอาหารว่าง อาหารกลางวัน (250 บาทx2 วันx35 คน)	17,500	บาท
- ค่าอาหารเย็น (200 บาทx1วันx35 คน)	7,000	บาท
- ค่าที่พักคณะทำงาน (800 บาทx1 คืนx6 คน)	4,800	บาท
- ค่าติดต่อสื่อสาร (ค่าโทรศัพท์ ไปรษณีย์)	2,000	บาท
- ค่าฟิล์ม/ล้างฟิล์ม และอัดรูป	600	บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	3,000	บาท
ค่าวัสดุ	7,250	บาท
- ค่าเอกสารสิ่งพิมพ์, เอกสารสรุปการประชุม (40 ชุดx 50 บาท) อื่นๆ	7,000	บาท
- ค่าม้วนเทป (25 บาทx 10 ม้วน)	250	บาท
รวม	277,850	บาท

หมายเหตุ ขอถัวเฉลี่ยทุกรายการ โดยไม่เกิน 10 % ของแต่ละหมวดค่าใช้จ่าย
ยกเว้นหมวดค่าตอบแทน

รายชื่อคณะกรรมการ

“โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงการสร้างเสริมสุขภาพะจิตวิญญาณ
ในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม”

ที่ปรึกษาโครงการและผู้ประสานงาน

คุณศุภชัย พงศ์ภักดิ์เขียว

ผู้ประสานงานจาก สสส.

หัวหน้าโครงการ

รศ.ดร.อาภรณ์ เชื้อประไพสถิตย์

รองศาสตราจารย์ ระดับ 9

ที่ปรึกษาศูนย์การดูแลสุขภาพ-
แบบองค์รวมและภูมิปัญญาตะวันออก
คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ร่วมโครงการ

1. ผศ.พเยาว์ เกษตรสมบูรณ์

คณะกรรมการศูนย์การดูแลสุขภาพแบบ-
องค์รวมและภูมิปัญญาตะวันออก
คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ผศ.พัชรียา ไชยลังกา

รองหัวหน้าศูนย์การดูแลสุขภาพแบบ-
องค์รวมและภูมิปัญญาตะวันออก
หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. ดร.อุไร หัดกิจ

หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น
คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. อาจารย์ขวัญฤตา บาลทิพย์

อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น
ผู้ร่วมโครงการและเลขานุการโครงการ
คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

5. น.ส.อินดี อินทเจริญ

เจ้าหน้าที่ธุรการ : พนักงานพิมพ์ ผู้ถอดเทป
และติดต่อสื่อสาร